

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ' Δημοτικού

Τίτλος:

«Υιοθεσία»

Συγγραφή: ΔΡΑΚΑΚΗ ΜΑΡΙΑ Α.

Εφαρμογή: ΚΟΛΟΣΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. *Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Tίτλος

Υιοθεσία

Εφαρμογή σεναρίου

Σοφία Κολοσίδου

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Α. Δρακάκη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Tάξη

Γ' Δημοτικού (σε συνδιδασκαλία με Β' και Δ')

Σχολική μονάδα

Δημοτικό Σχολείο Μεσιανού Πέλλας

Χρονολογία

Από 14-11-2013 έως 22-11-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Γ' Δημοτικού, Βιβλίο Μαθητή, τεύχος α', ενότητα: «Ο κόσμος γύρω μας», υποενότητα «Πώς νιοθετήσαμε ένα κομμάτι γης», σσ. 64-67.

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική γλώσσα

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Πολιτιστικό πρόγραμμα

Αισθητική Αγωγή: Εικαστικά

Χρονική διάρκεια

12 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας με υπολογιστές

Εκτός σχολείου: γήπεδο χωριού

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

- Εξοικείωση με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.
- εξοικείωση με το διαδίκτυο.
- εξοικείωση με βασικά προγράμματα γενικού και εκπαιδευτικού λογισμικού.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

To σενάριο στηρίζεται

Μαρία Α. Δρακάκη, Υιοθεσία, Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Δημοτικού, 2012.

To σενάριο αντλεί

Το σενάριο αντλεί στοιχεία από σχέδιο εργασίας που έχει σχεδιάσει και υλοποιήσει η δημιουργός του κατά το σχολικό έτος 1997-1998 με θέμα «Υιοθεσία Νεωρίων» με μαθητές της Γ' Τάξης του 8^{ου} Δημοτικού Σχολείου Χανίων στο πλαίσιο του προγράμματος: «Μελίνα: Εκπαίδευση και Πολιτισμός».

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το φυσικό περιβάλλον γύρω μας είναι πηγή ζωής και ομορφιάς. Προστατεύοντας το περιβάλλον προστατεύουμε τη ζωή. Σκοπός του σεναρίου είναι οι μαθητές να εντρυφήσουν με αφορμή το φυσικό περιβάλλον στην έννοια της νιοθεσίας γενικότερα και στην πολλαπλή αξιοποίησή της στην ελληνική γλώσσα με την έννοια της προστασίας έμψυχων και άψυχων στοιχείων του περιβάλλοντος.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το διαδίκτυο και οι ΤΠΕ σαφώς δεν έχουν τη δυνατότητα από μόνα τους να επιλύσουν ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα. Μπορούν όμως να προκαλέσουν αλυσίδες αντιδράσεων που θα ασκήσουν πίεση στα κέντρα λήψης αποφάσεων και επομένως να συμβάλουν στην επίλυση ενός προβλήματος. Καθώς έχουν το πλεονέκτημα της ταχύτητας και της πολυτροπικότητας, μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην εναισθητοποίηση του κοινού και στην προστασία του περιβάλλοντος. Ο άνθρωπος-κυνηγός επιβίωσε μέσα στη φύση μαθαίνοντας να δουλεύει με τη φύση. Ο άνθρωπος της αγροτικής και της βιομηχανικής εποχής έφτασε συχνά να συμπεριφέρεται ενάντια στη φύση. Όμως ο σημερινός πολίτης πρέπει να ζήσει σε αρμονία με το περιβάλλον, σε συνθήκες ανάπτυξης και ταυτόχρονα σεβασμού όλων των μορφών ζωής σε όλη τη γη, αλλά και των δημιουργημάτων τους. Η καλλιέργεια ατομικής και κοινωνικής ευθύνης, αυτοπειθαρχίας και ανάληψης δράσης για τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα είναι το ζητούμενο σε μια εποχή ανισοτήτων και περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Η ευρύτερη κοινωνική και οικονομική κρίση θέτει σε κρίση τη μορφή και λειτουργία του δημόσιου χώρου. Ιδέες και πολιτικές προσαρμοσμένες στις νέες συνθήκες διαβίωσης καθορίζουν τον σχεδιασμό του, ενώ έκτακτες και ασυνεχείς λειτουργίες επιβάλλουν αλλαγές στη μορφή του ή απλά στις συνειδήσεις των χρηστών του. Το παλαιό ενσωματώνεται στο νέο, ανασκευάζοντας και επαναπροσδιορίζοντας τον δημόσιο χώρο που εμπεριέχει τον χρόνο: παρελθόν, παρόν, μέλλον συνυπάρχουν και συνδιαλέγονται ή θέτουν και φιλοξενούν ερωτήματα για διάλογο. Ένα παραμελημένο πάρκο, ένα ξεχασμένο μνημείο, ένας υποτιμημένος δημόσιος χώρος μπορούν να λειτουργήσουν ως αφετηρία για προβληματισμό και πρωτοβουλίες για συσπείρωση και αλλαγή σε βραχυπρόθεσμη βάση και ενδεχομένως μακροπρόθεσμα για διαμόρφωση αξιών και στάσεων για ένα αειφόρο μέλλον. Η έννοια της ‘αειφορίας’ καλεί σε μια βαθιά επαναθεώρηση του τρόπου με τον οποίο αναπτύσσεται ο ανθρώπινος πολιτισμός. Προσδιορίζει αλλαγές στα πεδία της οικονομίας, της πολιτικής και της κοινωνίας και γενικότερα αλλαγές στον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την κοινωνία και τη φύση. «Η ανάπτυξη είναι αειφόρος όταν ικανοποιεί τις σύγχρονες ανάγκες, χωρίς να μειώνει τις δυνατότητες των μελλοντικών γενεών να καλύψουν δικές τους ανάγκες» (WCED 1987), αλλά «και βελτιώνει την ποιότητα ζωής στο πλαίσιο των ορίων που θέτει η φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων που υποστηρίζουν τη ζωή» (IUCN, UNEP και WWF 1991), όπως επισημαίνεται στο *Βασικό Επιμορφωτικό Υλικό* του Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης (βλ. [Βιβλιογραφία](#)). Η εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη «αποβλέπει να βοηθήσει τους ανθρώπους να αναπτύξουν συμπεριφορές, δεξιότητες και γνώσεις για να προβαίνουν σε τεκμηριωμένες αποφάσεις προς όφελος των ίδιων και άλλων, τώρα και για το μέλλον, και να ενεργούν σύμφωνα με τις αποφάσεις αυτές» (UNESCO 2007, ό.π.).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιδιώκεται, λοιπόν, οι μαθητές να προβληματιστούν για τους δημόσιους χώρους της περιοχής τους, να αποκτήσουν στάσεις ευαισθητοποίησης και φροντίδας σε ζητήματα αισθητικής και προστασίας δημόσιων χώρων. Επίσης, επιδιώκεται να αναπτύξουν δεξιότητες επιχειρηματολογίας για τη διεκδίκηση ενός συλλογικού αιτήματος καθώς και αξιοποίησης του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διάχυσή του.

Οι στόχοι αναφέρονται σε γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες που πρέπει να αποκτήσουν οι μαθητές. Ειδικότερα, οι στόχοι του σεναρίου για το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας και το κεφάλαιο που προσεγγίζεται είναι οι εξής και διακρίνονται σε:

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκονται τα εξής:

- ευαισθητοποίηση για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας και της παγκόσμιας κληρονομιάς γενικότερα;
- ευαισθητοποίηση για το περιβάλλον και διαμόρφωση στάσεων και αξιών για ένα αειφόρο μέλλον;
- ευαισθητοποίηση για το περιβάλλον και διαμόρφωση στάσεων για την προστασία και την αισθητική του;
- γνωριμία με την ιστορία δημόσιου χώρου στην περιοχή στην οποία ζουν·
- αναζήτηση πληροφοριών για συγκεκριμένες θεματικές·
- επίλυση ενός προβλήματος, οργάνωση δράσεων διαφορετικών ομάδων για έναν κοινό σκοπό·
- καλλιέργεια ατομικής και κοινωνικής ευθύνης, αυτοπειθαρχίας και ανάληψης δράσης για συλλογικά ζητήματα·
- καλλιέργεια της ‘πολιτειότητας’ (της ιδιότητας του ενεργού πολίτη) σε θέματα που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος·

- εξοικείωση με τις αλλαγές ενός χώρου στον χρόνο·
- συνειδητοποίηση της αρχής ότι ο άνθρωπος μπορεί με την παρέμβασή του να βελτιώσει το περιβάλλον στο οποίο ζει.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκονται τα εξής:

- διατύπωση επιχειρημάτων για την υποστήριξη μιας πρότασης με γραπτό ή προφορικό λόγο·
- άσκηση στη χρήση αιτιολογικών συνδέσμων (*γιατί, επειδή, διότι*)·
- άσκηση συγγραφής επιστολής για τη διεκδίκηση ενός συλλογικού αιτήματος·
- ορθογραφία ουδέτερων ουσιαστικών σε *-i* και *-o* και ρημάτων σε *-ίζω*·
- εξοικείωση με στρατηγικές επίλυσης ενός προβλήματος (κατευθυντικός λόγος)·
- κλίση ουδέτερων ουσιαστικών σε *-o*·
- άσκηση στην κατανόηση διαδικασιών·
- εξοικείωση με το κειμενικό είδος της «επιχειρηματολογίας»·
- αντιστοίχιση συνώνυμων λέξεων·
- εξοικείωση με την επιλογή και ομαδοποίηση λέξεων, τον περιληπτικό λόγο των ορισμών και με τις στρατηγικές εντοπισμού λέξεων (αλφαριθμητική κατάταξη και εύρεση).

Γραμματισμοί

Επιδιώκονται τα εξής:

- κριτικός στοχασμός για την αποτελεσματικότερη διεκδίκηση συλλογικού αιτήματος για τη βελτίωση της αισθητικής και της λειτουργικότητας ενός δημόσιου χώρου με αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών·
- ανάπτυξη δεξιοτήτων οπτικού εγγραμματισμού (φωτογραφίες και βίντεο)·

- εξοικείωση με τη χρήση βασικών Web2.0 εργαλείων και αξιοποίησή τους για την υποστήριξη επίτευξης συγκεκριμένων στόχων, όπως λ.χ. της ταχύτερης διάχυσης ενός συλλογικού αιτήματος ή μιας συλλογικής απόφασης.
- συνειδητοποίηση της χρησιμότητας διαδικτυακού χάρτη·
- ανάπτυξη ικανότητας αναζήτησης δεδομένων σε ιστότοπο·
- συνειδητοποίηση της προστιθέμενης αξίας της φωτογραφίας για το περιεχόμενο ενός κειμένου·
- εξοικείωση με την οργάνωση και περιήγηση στην ιστοσελίδα του δήμου στον οποίο υπάγεται το σχολείο·
- εξάσκηση στη χρήση ηλεκτρονικού λεξικού.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η ιδέα «Το σχολείο νιοθετεί ένα μνημείο» ξεκίνησε το 1992 στη Νάπολη της Ιταλίας με στόχο την ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σε ζητήματα προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στο πλαίσιο της προσπάθειας αυτής, 150 σχολεία έθεσαν υπό την προστασία τους ισάριθμα μνημεία, ανέλαβαν δηλαδή την πολύπλευρη μελέτη και στη συνέχεια ανάδειξή τους στην ευρύτερη τοπική κοινότητα. Η επιτυχία που γνώρισε η προσπάθεια αυτή μέσα από τη βαθμιαία εμπλοκή όχι μόνο των μαθητών και των εκπαιδευτικών τους αλλά και των γονέων, συγγενών και περιοίκων οδήγησε στην ιδέα εφαρμογής της σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το πολιτιστικό ίδρυμα Πήγασος ανέλαβε με την οικονομική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής την τριετή πιλοτική εφαρμογή της ιδέας «Το σχολείο νιοθετεί ένα μνημείο» σε 15 πόλεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ των οποίων και η Αθήνα. Για την Αθήνα επιλέχτηκαν

δέκα αντιπροσωπευτικά μνημεία του ιστορικού της κέντρου από τρεις μεγάλες ιστορικές περιόδους (Αρχαιότητα, Βυζάντιο, Νεότερα χρόνια) που υιοθετήθηκαν από ισάριθμα σχολεία. Στη συνέχεια, οι υιοθεσίες μνημείων αποτέλεσαν αφετηρία και πλαίσιο για σχέδια εργασίας που υλοποιήθηκαν με πρωτοβουλίες εκπαιδευτικών σε σχολεία της πειραματικής εφαρμογής του προγράμματος «Μελίνα: Εκπαίδευση και Πολιτισμός». Το συγκεκριμένο σενάριο είναι δυνατό να μετεξελιχθεί σε διαθεματικό σχέδιο εργασίας με πολλαπλές επιδιώξεις που θα προσανατολίζονται στην προστασία και ανάδειξη ενός ξεχασμένου μνημείου που γειτνιάζει χωρικά με το σχολείο και συνδέεται με την τοπική ιστορία. Αν όχι, γιατί δεν υπάρχει διαθέσιμος χρόνος ή άλλοι παράγοντες δεν ευνοούν, παραμένει ως πρόταση μαθησιακής διαδρομής για την προσέγγιση της έννοιας της υιοθεσίας ενός έμψυχου ή άψυχου στοιχείου του περιβάλλοντος.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Με το συγκεκριμένο σενάριο, το οποίο αφορμάται από το κεφάλαιο της Γλώσσας «Πώς νιοθετήσαμε ένα κομμάτι γης» (Γλώσσα Γ' Δημοτικού, Βιβλίο Μαθητή, τεύχος α', ενότητα: «Ο κόσμος γύρω μας», υποενότητα «Πώς νιοθετήσαμε ένα κομμάτι γης», σελ. 64-67) που περιγράφει την νιοθεσία ενός «κομματιού γης», οι μαθητές εισάγονται στην ανάπτυξη της βασικής δομής του κειμενικού είδους της επιχειρηματολογίας και ασκούνται στην κατανόηση διαδικασιών, αλλά και σε στρατηγικές επίλυσης προβλήματος (κατευθυντικός λόγος).

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε ένα διθέσιο σχολείο στις τάξεις της Β', Γ' και Δ' Δημοτικού. Οι μαθητές είναι έξι στο σύνολο, δύο σε κάθε τάξη.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές με την αξιοποίηση των ΤΠΕ εμπεδώνουν την αρχή ότι ο άνθρωπος μπορεί με την παρέμβασή του να βελτιώσει το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζει, αλλά και να διεκδικήσει αποτελεσματικότερα και ταχύτερα την ποιότητά του.

Κείμενα

Κείμενα από το σχολικό Βιβλίο Μαθητή

Σακκά-Νικολακοπούλου, Ναννίνα [«Πώς νιοθετήσαμε ένα κομμάτι γης»](#), τεύχος α', σσ. 64-65.

Ιστοσελίδες

[Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#)

[Πρόγραμμα Αναδοχής](#) από το κέντρο βρεφών «Η Μητέρα»

[Σωματείο Περιθαλψης και Προστασίας Αδέσποτων Ζώων](#)

[Μικροί Μεγάλοι](#), διαδικτυακή πύλη για γονείς και παιδιά.

[«Παγκόσμια πολιτισμική κληρονομιά»](#), από την UNESCO.

Βίντεο

[Γίνε ανάδοχος παιδιού](#), τηλεοπτική διαφήμιση από την ActionAid.

Πολυτεχνείο 1973, Μέρος Α', από το Εθνικό Οπτικοαστικό Αρχείο
Αη Γιάννης Μπενιζέλων – ξεχασμένη εκκλησιά!, βίντεο αγνώστου.

Διδακτική πορεία

1η & 2η διδακτική ώρα

«Τι σημαίνει νιοθεσία;»

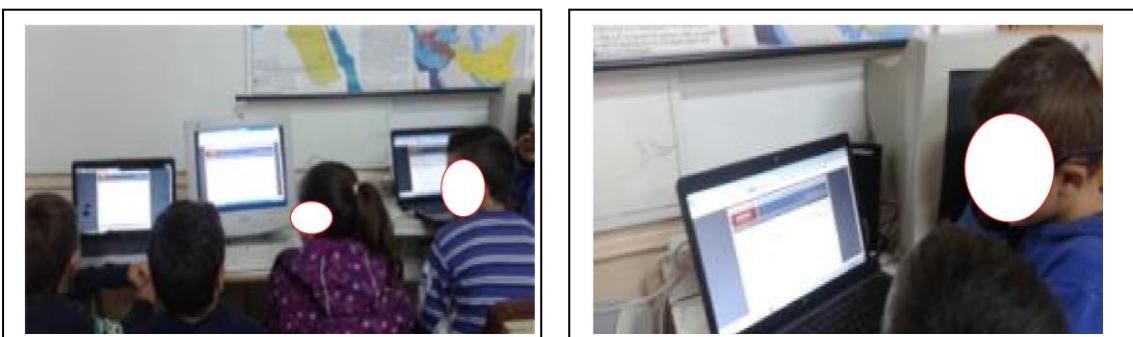
Για να εισαχθεί το θέμα της νιοθεσίας στα παιδιά αξιοποιήθηκε ένα σχετικό γεγονός που είχε συμβεί πριν λίγες εβδομάδες στο σχολείο. Ένας μικρός, αδέσποτος, μα πολύ φιλικός σκύλος πήγαινε και καθόταν καθημερινά έξω από την πόρτα του σχολείου. Ήταν πάρα πολύ ήσυχος, δεν γάβγιζε σε κανέναν ακόμα και αν κάποιος επιχειρούσε να το απομακρύνει. Ένα πρωί ένας μαθητής της ΣΤ' Τάξης έφτασε στο σχολείο μαζί με το σκυλάκι. Προς μεγάλη έκπληξη όλων ανακοίνωσε πως η μητέρα του τον είχε αφήσει να το νιοθετήσει και πως την προηγούμενη μέρα το είχαν πάει στον κτηνίατρο. Από τότε σε καθημερινή βάση ο μαθητής και ο σκύλος καταφθάνουν κάθε πρωί μαζί μέχρι την αυλόπορτα του σχολείου.

Αυτό το περιστατικό χρησιμοποιήθηκε ως αφόρμηση για να ξεκινήσει η σύνδεση με τις πρώτες δραστηριότητες του σεναρίου και ως έναυσμα για να γίνει αναζήτηση ενός ολοκληρωμένου ορισμού της λέξης *νιοθεσία*. Πρώτα τέθηκε ένα ερώτημα το οποίο θα έπρεπε να απαντηθεί ολοκληρωμένα στο τέλος του δίωρου. Επίσης, διευκρινίστηκε ότι οι μαθητές θα επανέρχονταν σε αυτό όποτε θα είχαν να συμπληρώσουμε κάτι καινούριο που προέκυψε μέσα από την ενασχόλησή τους με τις δραστηριότητες. Έτσι τα παιδιά από την αρχή είχαν ξεκάθαρο στο μυαλό τους το ζητούμενο/ερώτημα και τη διαδικασία/πορεία του μαθήματος που θα ακολουθούσαν για να το απαντήσουν μέσα από τις δραστηριότητες που θα ακολουθούσαν. Το ερώτημα ήταν: «Τι σημαίνει η λέξη *νιοθεσία* και σε ποιες περιπτώσεις μπορώ να τη χρησιμοποιήσω;»

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες, παροτρύνθηκαν να επισκεφτούν την «Πύλη της ελληνικής γλώσσας» (www.greek-language.gr) και να αναζητήσουν τη λέξη στο *Ηλεκτρονικό λεξικό* του Μ. Τριανταφυλλίδη. Οι μαθητές ήταν εξοικειωμένοι με τη συγκεκριμένη διαδικτυακή αναζήτηση, γιατί είχαν εργαστεί σε προηγούμενο μάθημα με το *Ηλεκτρονικό λεξικό* της Πύλης.

Πληκτρολόγησαν τη λέξη *νιοθεσία* και στη συνέχεια, αφού εμφανίστηκε η ερμηνεία της λέξης, συζητήθηκε το περιεχόμενο του ορισμού της. Τα παιδιά παρατήρησαν ότι δεν αναφέρεται η περίπτωση *νιοθεσίας* των ζώων. Γύρισαν στο αρχικό ερώτημα και συμπληρώσαν τον ορισμό μόνο ως προς τις πληροφορίες που είχαν μέχρι στιγμής εντοπίσει. Η εκπαιδευτικός συμπλήρωσε τις νέες πληροφορίες στον πίνακα κάτω από το ερώτημα που είχε τεθεί αρχικά. Αρκέστηκαν στη διατύπωση «*νομιμοποίηση ξένου παιδιού ως γνήσιο*» και έγινε σύνδεση του όρου *νομιμοποίηση* με τη *νομική πράξη* και το *νόμο*. Έπειτα έγινε συζήτηση στην ολομέλεια και διατύπωσαν οι μαθητές εμπειρίες τους από περιπτώσεις *νιοθεσίας*. Αναφέρθηκαν σε κάποιες που αφορούσαν παιδιά και σε άλλες που αφορούσαν ζώα. Με τον τρόπο αυτό έγινε προσπάθεια να ανιχνευτεί η προϋπάρχουσα γνώση των παιδιών και να συνδεθεί το προς επεξεργασία θέμα με τις προσωπικές τους εμπειρίες.

Στη συνέχεια το σενάριο πρότεινε όλες οι ομάδες να τσεκάρουν την εντολή «*αποστολή στα σώματα*» για να προσεγγίσουν διάφορα είδη κειμένων που εμπεριέχουν τη λέξη *νιοθεσία*. Η δραστηριότητα αυτή δεν πραγματοποιήθηκε, γιατί η

επεξεργασία των δεδομένων των σωμάτων που παρουσιάζονται με την αναζήτηση του όρου *νιοθεσία* ανέδειξε προβληματικό περιεχόμενο ως προς τη χρήση όρων ακατάλληλων για παιδιά μικρών τάξεων του Δημοτικού (αμβλώσεις, ομοφυλόφιλα ζευγάρια, σεξουαλική εκμετάλλευση). Γι' αυτό το λόγο αποφασίστηκε η δραστηριότητα αυτή να αντικατασταθεί.

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες. Η ομάδα της Δ' τάξης κλήθηκε να πληκτρολογήσει στη μηχανή αναζήτησης της google τη λέξη *νιοθεσία*, να επιλέξει την πρώτη επιλογή που είναι το Κέντρο βρεφών «Η Μητέρα» και να επιλέξει το [Πρόγραμμα Αναδοχής](#). Έπειτα κλήθηκε να επεξεργαστεί τον τίτλο, το εικονίδιο που τον συνοδεύει και το περιεχόμενο τριών κομματιών του κειμένου (το «Πρόγραμμα Αναδοχής», το «Αναδοχή είναι:» και το «Ποια παιδιά τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες»). Η ομάδα της Γ' Τάξης πληκτρολόγησε «*νιοθεσία ζώου*» και επίσης επέλεξε την πρώτη επιλογή που είναι το Stray.Gr, [Σωματείο Περίθαλψης και Προστασίας Αδέσποτων Ζώων](#), και διάβασε μόνο το κείμενο που βρίσκεται ανάμεσα στις δύο φωτογραφίες. Η ομάδα της Β' τάξης μπήκε στην ιστοσελίδα [«Μικροί μεγάλοι»](#) και παροτρύνθηκαν να επιλέξουν την τελευταία εικόνα με τίτλο «*Σας πήρα γιατί σας αγαπούσα*». Η ανάγνωση του κειμένου περιορίστηκε στον τίτλο και στις επτά πρώτες ερωτήσεις και απαντήσεις της συνέντευξης.

Δ'

τάξη

Γ' τάξη

B' τάξη

Μετά την ολοκλήρωση της ανάγνωσης κάθε ομάδα μας παρουσίασε με δικά της λόγια το περιεχόμενο των όσων διάβασε. Η Δ' Τάξη δήλωσε ότι δυσκολεύτηκε λίγο με το κείμενο και ότι δεν της ήταν ξεκάθαρο τι ακριβώς σημαίνει αναδοχή. Μας εξήγησαν τα παιδιά ότι αυτό που κράτησαν από το κείμενο ήταν ότι «η αναδοχή μοιάζει με την υιοθεσία μόνο που δεν είναι για πάντα.». Ρωτήθηκαν από πού συμπέραναν κάτι τέτοιο και οι μαθητές ανέφεραν τα σημεία του κειμένου που το αναδεικνύουν («Η αναδοχή δεν υιοθεσία», «Το παιδί δεν ανήκει νομικά στους ανάδοχους γονείς, χωρίς να αποκλείεται η υιοθεσία του από αυτούς», «-παιδιά που οι γονείς τους προσωρινά αδυνατούν να τα φροντίσουν, αλλά προγραμματίζουν να τα ξαναπάρουν κοντά τους»). Τους ζητήθηκε να σχολιάσουν αν το όνομα του κέντρου («Η Μητέρα») είναι εύστοχο σε σχέση με την αναδοχή παιδιών και γιατί. Πήρε το λόγο ένα παιδί της Β' Τάξης και σχολίασε πως «ταιριάζει πολύ γιατί οι μαμάδες τα γεννάνε και τα δίνουν εκεί ή τα παίρνουν και τα μεγαλώνουν». Οι άλλες δύο ομάδες παρουσίασαν το κείμενό τους χωρίς δυσκολίες και αυτές όμως με τη βοήθεια ερωτήσεων κατανόησης περιεχομένου από την εκπαιδευτικό.

Υστερα από κάθε παρουσίαση ακολουθούσε συζήτηση για το είδος του κειμένου στο οποίο βρέθηκαν οι πληροφορίες που παρουσιάστηκαν, για τη μορφή του κάθε είδους, τους σκοπούς του κτλ. Οι μαθητές των μεγάλων τάξεων είπαν πως τα κείμενα που διάβασαν ήταν πολύ απλά για τους μαθητές της Β' Τάξης, όπως το έγγραφο που παρουσιάστηκε στην ομάδα της Δ'. Το ίδιο θεωρούσαν ότι η σημερινή στάση της Β' Τάξης ήταν πολύ απλή για την ηλικία της, όπως το έγγραφο που παρουσιάστηκε στην ομάδα της Α' Τάξης.

που ήθελε να υιοθετήσει ένα ζώο ή να φροντίσει ένα παιδί. Σε ερώτηση που αφορούσε τη μορφή των κειμένων απάντησαν πως χωρίζονταν σε κομμάτια, δίχως η πρώτη σειρά της παραγράφου να μπαίνει πιο μέσα και με ενδιάμεσα κενά η μία παράγραφος από την άλλη. Η Δ' Τάξη συμπλήρωσε πως παρατήρησε κάποιες βουλίτσες μπροστά από προτάσεις που βρίσκονταν η μια κάτω από την άλλη. Η παρατήρηση αυτή για τη μορφή του κειμένου συνδυάστηκε με το περιεχόμενο και αναφέρθηκε η κάθετη παράθεση κριτηρίων με bullets που σχετίζονται με το ποιοι μπορούν να γίνουν ανάδοχοι γονείς και το ποια παιδιά τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες. Μια τέτοια μορφή κάνει πιο ευδιάκριτο τον διαχωρισμό των κριτηρίων. Οι μαθητές της Γ' Τάξης σχολίασαν πως στο κείμενό τους αναφέρεται η διαδικασία που ακολουθεί το σωματείο για την καταγραφή των ζώων και τις υιοθεσίες. Τα παιδιά δεν γνώριζαν την έννοια της λέξης περίθαλψη. Ο όρος εξηγήθηκε, δόθηκε ως συνώνυμο του η λέξη φροντίδα και στη συνέχεια συσχετίστηκε με το επίθετο ιατροφαρμακευτική και επισημάνθηκε ότι εμφανίζονται συχνά μαζί οι δύο όροι. Τα κείμενα της Γ' και της Δ' Τάξης χαρακτηρίστηκαν «πληροφοριακά».

Οι μαθητές της Β' τάξης εξαρχής αναγνώρισαν πως το κείμενό τους είναι συνέντευξη. Ανέφεραν ως προς τη μορφή την εναλλαγή των ερωταποκρίσεων και ως προς το περιεχόμενο την παρουσίαση στοιχείων για τη ζωή μιας παιδιάτρου που υιοθέτησε ένα παιδί. Οι μαθητές ρωτήθηκαν αν ήταν σίγουροι πως η παιδιάτρος υιοθέτησε μόνο ένα παιδί. Η απάντηση ήταν καταφατική. Τότε η εκπαιδευτικός διάβασε το κείμενο από την αρχή και έγινε φανερό πως η παιδιάτρος είχε υιοθετήσει τρία παιδιά. Εδώ τονίστηκε η σπουδαιότητα της ανάγνωσης ολόκληρου του κειμένου πριν από τη διεξαγωγή συμπερασμάτων. Επισημάνθηκε πως η αποσπασματική επεξεργασία πληροφοριών μπορεί να οδηγήσει σε παρερμηνεύσεις και να δημιουργήσει εσφαλμένη εντύπωση του περιεχομένου του, επομένως για να υπάρχει μια ολοκληρωμένη εικόνα, θα πρέπει η ανάγνωση να αφορά το συνολικό κείμενο. Εδώ τονίστηκε από την εκπαιδευτικό πως η ερώτησή της ήταν εσκεμμένη, όχι για να απαντήσουν λάθος οι μαθητές, αλλά για να κατανοήσουν τους κινδύνους της μη

ολοκληρωμένης ανάγνωσης στην εξαγωγή συμπερασμάτων,

Στην ερώτηση της εκπαιδευτικού για το ποιος ήταν ο σκοπός της συνέντευξης οι μαθητές της Β' Τάξης δυσκολεύτηκαν να απαντήσουν. Τον λόγο πήρε ένας μαθητής της Γ' και είπε πως «η συνέντευξη έγινε για να μάθει ο κόσμος τη ζωή της γυναίκας και τα παιδιά που έχει υιοθετήσει». Η εκπαιδευτικός συνέχισε με μια διευκρινιστική ερώτηση για το αν ο μαθητής εννοεί ότι η συνέντευξη μας δίνει απλά πληροφορίες για τα θέματα που έθιξε, όπως κάνει το κείμενο που επεξεργάστηκε η Δ' και η Γ', ή αν θέλει μέσα από αυτές να μας συγκινήσει, να μας εναισθητοποιήσει. Ο μαθητής επέλεξε τη δεύτερη εκδοχή. Η εκπαιδευτικός ζήτησε να της αναφέρουν οι μαθητές κάποια εκπομπή που παίρνει συνεντεύξεις από ανθρώπους που έχουν προβλήματα και στοχεύει στην εναισθητοποίηση του κοινού ή του παρουσιαστή. Αν και η εκπαιδευτικός δεν περίμενε άμεση ανταπόκριση, δύο μαθητές που είναι αδέρφια της ανέφεραν αμέσως την τηλεοπτική εκπομπή της Ανίτας Πάνια.

Με την παραπάνω δραστηριότητα καλύφθηκε ο στόχος συσχετισμού του όρου *νιοθεσία* με κάποια κειμενικά είδη, τα οποία δεν τα επεξεργάστηκαν οι μαθητές αποκομμένα από το πλαίσιο στο οποίο δημιουργήθηκαν, αλλά μέσα στο αυθεντικό τους επικοινωνιακό περιβάλλον.

Με την ολοκλήρωση της προηγούμενης δραστηριότητας επανήρθαν οι μαθητές στο αρχικό ερώτημα και συμπλήρωσαν τα νέα στοιχεία που αναδείχθηκαν από την ενασχόληση των ομάδων με τα κείμενά τους. Συμπληρώθηκε στον πίνακα στην έννοια της *νιοθεσίας* η φροντίδα και η προστασία ζώουν.

Στη συνέχεια, οι μαθητές προσέγγισαν το κεφάλαιο «Πώς υιοθετήσαμε ένα κομμάτι γης» (*Γλώσσα Γ' Δημοτικού*, ενότητα 1.4 «Ο κόσμος γύρω μας», σσ. 64-65) και εντόπισαν ομοιότητες και διαφορές με βάση τη μελέτη της έννοιας της ‘*νιοθεσίας*’ που προηγήθηκε με την περίπτωση *νιοθεσίας* του παλιού οικοπέδου. Εδώ ένας μαθητής της Β' Τάξης ρώτησε πώς ήταν δυνατόν να πούμε ότι το οικόπεδο *νιοθετήθηκε* αφού σίγουρα «δεν μπορούσαν να το πάρουν για δικό τους». Εδώ, με τη βοήθεια των όσων είχαν συμπληρωθεί στον ορισμό της *νιοθεσίας* στον πίνακα,

διευκρινίστηκε πως ο συγγραφέας του κειμένου «δανείζεται» τον όρο θέλοντας να αναδείξει κάποια μόνο χαρακτηριστικά της υιοθεσίας. Όχι την μόνιμη νομιμοποίηση ιδιοκτησίας του οικοπέδου, αλλά τη φροντίδα και την προστασία του.

Στο τέλος προβλήθηκε το video από το YouTube [«Γίνε ανάδοχος παιδιού»](#).

Για την επεξεργασία του χρειάστηκε η προβολή του αρκετές φορές. Κάποιες από τις ερωτήσεις που τέθηκαν στους μαθητές ήταν οι εξής: «Τι σημαίνει η φράση ‘γίνε ανάδοχος;’ Πώς την καταλαβαίνεις; Έχει σχέση με την έννοια της ‘υιοθεσίας’, όπως τη μελέτησες στο Ηλεκτρονικό λεξικό και στο διαδίκτυο; Έχει διαφορά από την έννοια της αναδοχής που παρουσιάστηκε από την Δ’ τάξη;» Έτσι έγινε ανακεφαλαίωση και επεξεργασία των πληροφοριών που είχαν αντλήσει τα παιδιά από όλες τις ομάδες και υπήρχε η δυνατότητα συμμετοχής όλων στη συζήτηση, γιατί διαπραγματεύονταν πτυχές του θέματος που είτε τις είχαν διαβάσει οι ίδιοι είτε τις είχαν ακούσει από τους συμμαθητές τους.

Κλείνοντας μεταφέρθηκαν στο αρχικό ερώτημα και το διαμόρφωσαν έτσι ώστε οι πληροφορίες να έχουν μία λογική σειρά και να δίνουν ολοκληρωμένο νόημα. Η εκπαιδευτικός επικεντρώθηκε στον τρόπο που κατάφεραν σταδιακά να απαντήσουμε στο ερώτημα αξιοποιώντας τις διαφορετικές πηγές στις οποίες ανέτρεξαν.

3η & 4η διδακτική ώρα

Εξοικείωση με τα κάδρα των φωτογραφιών

Το συνταγμένο σενάριο στο 4ο δίωρο αναφέρει ότι ως «απαραίτητη προϋπόθεση κρίνεται στη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές να έχουν εξοικειωθεί με το κοντινό, μεσαίο και μακρινό κάδρο (βλ. λεπτομέρειες και ενδεικτικά παραδείγματα στο κείμενο του Μένη Θεοδωρίδη [«Γνωριμία με τη «φωτογραφική έκφραση» για παιδιά δημοτικού»](#)). Για τον λόγο αυτό, προστέθηκε το συγκεκριμένο δίωρο, ώστε να φέρει σε επαφή τους μαθητές με τις τρεις κατηγορίες των φωτογραφικών κάδρων.

Το δίωρο αυτό συνέπεσε με τη μέρα πριν τον εορτασμό της 17^{ης} Νοεμβρίου. Έγινε η επεξεργασία των κειμένων της επετειακής ενότητας του βιβλίου της Γλώσσας της Γ' Τάξης, έγινε αναφορά στις συνθήκες που επικρατούσαν στην Ελλάδα εκείνα τα χρόνια και στο χρονικό της Χούντας εν συντομίᾳ προφορικά από την εκπαιδευτικό. Αφού ολοκληρώθηκαν οι ερωτήσεις των παιδιών για το θέμα, τα παιδιά μετακινήθηκαν στους υπολογιστές. Εκεί παρακολούθησαν στην ολομέλεια το βίντεο [Πολυτεχνείο 1973, Μέρος Α', από το Εθνικό Οπτικοαστικό Αρχείο](#) (από το 2:05 μέχρι 3:20). Η προβολή έγινε δίχως ήχο, γιατί η γλώσσα παρουσίασης είναι στα αγγλικά και στο σχολείο δεν υπάρχει ειδικότητα της αγγλικής ώστε τα παιδιά να είναι εξοικειωμένα. Επίσης για να εστιάσουν στην εικόνα χωρίς να αποσπάται η προσοχή τους σε ό,τι ακούν. Σχολιάστηκε το κοντινό και το μακρινό πλάνο ως προς το σκοπό που εξυπηρετούν και την πρόθεση του ατόμου που τραβάει το βίντεο.

Τα παιδιά ανέφεραν πως τα μακρινά πλάνα «έδειχναν από μακριά τι συμβαίνει» και «τραβούσαν το σημείο γύρω γύρω». Τα κοντινά πλάνα «έκαναν ζουμ» για να «φαίνεται καλύτερα ό,τι τραβούσαν». Η εκπαιδευτικός ρώτησε με ποιο πλάνο φαινόταν καλύτερα η γενική εικόνα και με ποιο η επεξεργασία των λεπτομερειών και ποιος ήταν ο σκοπός του κάθε πλάνου. Οι μαθητές συνδύασαν το μακρινό πλάνο με τη γενική εικόνα και την ανάδειξη του πλήθους και το κοντινό με την εστίαση στη λεπτομέρεια, τις εκφράσεις και τις κινήσεις των ανθρώπων. Αυτός ο διαχωρισμός συνδυάστηκε επίσης και για τις φωτογραφίες. Συζητήθηκε ποιος θα μπορούσε να είναι ο αυτός που κινηματογραφούσε και για ποιο σκοπό θεωρούσαν τα παιδιά ότι το έκανε. Ακούστηκαν γνώμες όπως «είναι φοιτητής και θέλει να δείξει ότι έχει πολύ κόσμο», «είναι δημοσιογράφος και θέλει να το δείξει στις ειδήσεις» (εδώ αναφέρθηκε από την εκπαιδευτικό το θέμα τις λογοκρισίας της εποχής), είναι «ένας περαστικός που το τραβάει για να το θυμάται όπως με τις φωτογραφίες», «είναι βοηθός του Παπαδόπουλου και θα του το πάει για να ξέρει τι να κάνει». Στο τέλος η εκπαιδευτικός σημείωσε πως όποιος και αν ήταν ο λήπτης και ο σκοπός του βίντεο, εμείς σήμερα το χρησιμοποιούμε ως ιστορική πηγή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

επένδυση στην ικανωτία της χνώστης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΛΛΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ για την ανάπτυξη

Η εκπαιδευτικός παρουσίασε τρεις φωτογραφίες (βλ. παρακάτω) στα παιδιά εξηγώντας το κάθε κάδρο με βάση τα όσα αναφέρει ο Μένης Θεοδωρίδης στο κείμενό του το οποίο προτείνεται από το συνταγμένο σενάριο. Για την πρώτη κατηγορία ειπώθηκε πως «στα γενικά κάδρα οι άνθρωποι φαίνονται μικροί, από μακριά γιατί μας ενδιαφέρει να φανεί ο χώρος όπου βρίσκονται». Στα μεσαία κάδρα «οι άνθρωποι φαίνονται ολόσωμοι, χωρίς πολύ «αέρα πάνω από τα κεφάλια και κάτω από τα πόδια τους, γιατί μας ενδιαφέρει να φανεί τι κάνουν και πώς συμπεριφέρονται μεταξύ τους». Τέλος στα «κοντινά κάδρα μας ενδιαφέρει να φανούν οι εκφράσεις... και οι πολύ σημαντικές λεπτομέρειες».

Έπειτα χωρισμένοι σε ομάδες οι μαθητές αναζήτησαν φωτογραφικό υλικό του πολυτεχνείου που είναι διαθέσιμο στο διαδίκτυο πληκτρολογώντας στο google «Πολυτεχνείο 1973» και επιλέγοντας «Εικόνες». Κλήθηκαν να επιλέξουν, με βάση τα κριτήρια που τους παρουσιάστηκαν, τρεις φωτογραφίες, μία για κάθε κάδρο, να την αντιγράψουν και να την επικολλήσουν σε ένα αρχείο Word. Στο άνοιγμα του αρχείου

l

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

βοήθησε και η εκπαιδευτικός όπου δυσκολεύτηκαν οι μαθητές. Μετά το τέλος της δραστηριότητας οι εργασίες των παιδιών εκτυπώθηκαν (βλ. φάκελο τεκμηρίων).

Οι μαθητές αποφάσισαν να δείξουν στην άλλη τάξη το φωτογραφικό υλικό που εκτύπωσαν μαζί με αντίστοιχο υλικό που υπήρχε έτοιμο και να τους μιλήσουν για τα τρία κάδρα και την πρόθεση του φωτογράφου για το καθένα. Ήτσι την επόμενη μέρα της γιορτής αφιερώθηκε λίγος χρόνος στην τάξη μας για την παρουσίαση του φωτογραφικού υλικού στα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου.

5η & 6η διδακτική ώρα

Η δική μας πρόταση νιοθεσίας

Το δίωρο ξεκίνησε με μια πολύ σύντομη συζήτηση στον κύκλο των όσων είχαμε εξετάσει στα τρία διαδικτυακά κείμενα σε σχέση με την νιοθεσία. Ένα πολύ θετικό στοιχείο ήταν ότι όλοι οι μαθητές συμμετείχαν στη συζήτηση και θυμόντουσαν το περιεχόμενο των κειμένων αυτών. Η συζήτηση κατέληξε στο κείμενο του βιβλίου που είχαμε διαβάσει το πρώτο δίωρο και προσδιορίστηκαν τα κριτήρια στα οποία

βασίστηκαν τα παιδιά για να το νιοθετήσουν. Τα κριτήρια συζητήθηκαν και γράφτηκαν στο πίνακα με τη χρήση bullets. Αυτά ήταν α) να είναι σε εγκατάλειψη, β) να χρειάζεται φροντίδα, γ) να είναι κοντά στο σχολείο και δ) να είναι δημόσιος χώρος, δηλαδή να μην ανήκει σε ιδιώτη αλλά στο δήμο. Μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης, προτάθηκε στην ολομέλεια η ιδέα της νιοθεσίας ενός ανάλογου χώρου από την τάξη.

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε δύο ομάδες. Κάθε ομάδα ανέλαβε να προβληματιστεί, να συζητήσει τις σκέψεις της μυστικά από την άλλη ομάδα και να κάνει την σχετική πρότασή της στην τάξη. Έγινε αντιγραφή των κριτηρίων από τον πίνακα στο τετράδιο και έπειτα με βάση τα κριτήρια αυτά κλήθηκαν να γράψουν ένα κείμενο για το μέρος που επέλεξαν το οποίο θα έχει ως στόχο να πείσει την ολομέλεια για την επιλογή της ομάδας (βλ. φάκελο Τεκμηρίων). Πριν από τη σύνταξη του κειμένου η εκπαιδευτικός εξήγησε ρητά στα παιδιά τον τρόπο χρήσης κα το ρόλο των αιτιολογικών προτάσεων μέσα σε ένα επιχειρηματολογικό κείμενο.

Οι προτάσεις των ομάδων παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια και η κάθε ομάδα επιχειρηματολόγησε για την επιλογή της με βάση τα κριτήρια που τέθηκαν. Και οι δύο ομάδες επέλεξαν το γήπεδο του χωριού, μια επιλογή αναμενόμενη λόγω του χρόνου που περνούν οι μαθητές σε αυτόν το χώρο.

Κατά τη διάρκεια της συγγραφής η εκπαιδευτικός πήγαινε σε κάθε ομάδα και είχε ρόλο εμψυχωτικό/βιοηθητικό. Σε αυτό το στάδιο αλλά και στην ολομέλεια έγιναν διορθώσεις κυρίως ορθογραφικών λαθών.

Μετά την ολοκλήρωση της παρουσίασης αποφασίστηκε να ληφθεί από κάθε ομάδα μια συνέντευξη που θα την ηχογραφούσαν και είχε ως θέμα της το «γήπεδο». Κλήθηκαν να εξηγήσουν προφορικά τα κριτήρια επιλογής του ατόμου του οποίου θα έπαιρναν συνέντευξη. Η μια ομάδα επέλεξε τον διευθυντή του σχολείου, ο οποίος παίζει σε ποδοσφαιρική ομάδα και έχει παίξει πολλούς αγώνες στο συγκεκριμένο γήπεδο. Το θέμα που επέλεξαν ήταν «το γήπεδο στο παρελθόν». Και η δεύτερη ομάδα διάλεξε τον διευθυντή. Όταν η εκπαιδευτικός τους είπε πως καλό θα ήταν να μην επιλέξουν το ίδιο άτομο για να ρωτήσουν πώς ήταν το γήπεδο, οι μαθητές απάντησαν ότι δεν θέλουν να τον ρωτήσουν πώς ήταν το γήπεδο, αλλά αν τους αφήνει να πάνε. Το θέμα τους διαμορφώθηκε ως «άδεια από τον διευθυντή και συμβουλές». Οπότε διευκρινίστηκαν οι δύο ιδιότητες του ίδιου ατόμου και τον εκλάβαμε ως ποδοσφαιριστή σε μια ομάδα του χωριού και ως διευθυντή στη σχολική μονάδα. Οι μαθητές έγραψαν τις ερωτήσεις τους, όμως η συνεντεύξεις θα πραγματοποιούνταν την επόμενη μέρα.

Τα παιδιά θέλησαν να πάρουν χωριστά της συνεντεύξεις για να μην ξέρει η μια ομάδα τις απαντήσεις της άλλης ομάδας, προφανώς επηρεασμένοι από την κρυφή διαδικασία της επιλογής μέρους υιοθεσίας. Η εκπαιδευτικός συμφώνησε. Οπότε δεν παρουσιάστηκαν ούτε οι ερωτήσεις στην ολομέλεια, αλλά αναμενόταν να ακουστούν ολοκληρωμένες οι συνεντεύξεις την επόμενη μέρα. Η εκπαιδευτικός εξήγησε πως στη συνέντευξη θα έπρεπε να είναι ευγενικοί, να μιλούν καθαρά και σχετικά κοντά στο μικρόφωνο και να εξηγήσουν από την αρχή το σκοπό της συνέντευξης στον διευθυντή.

Οι επιλογές των μαθητών δεν οδήγησαν στην εναλλακτική εκδοχή του σεναρίου για υιοθέτηση πολιτιστικού μνημείου και επομένως ούτε στην ενασχόληση

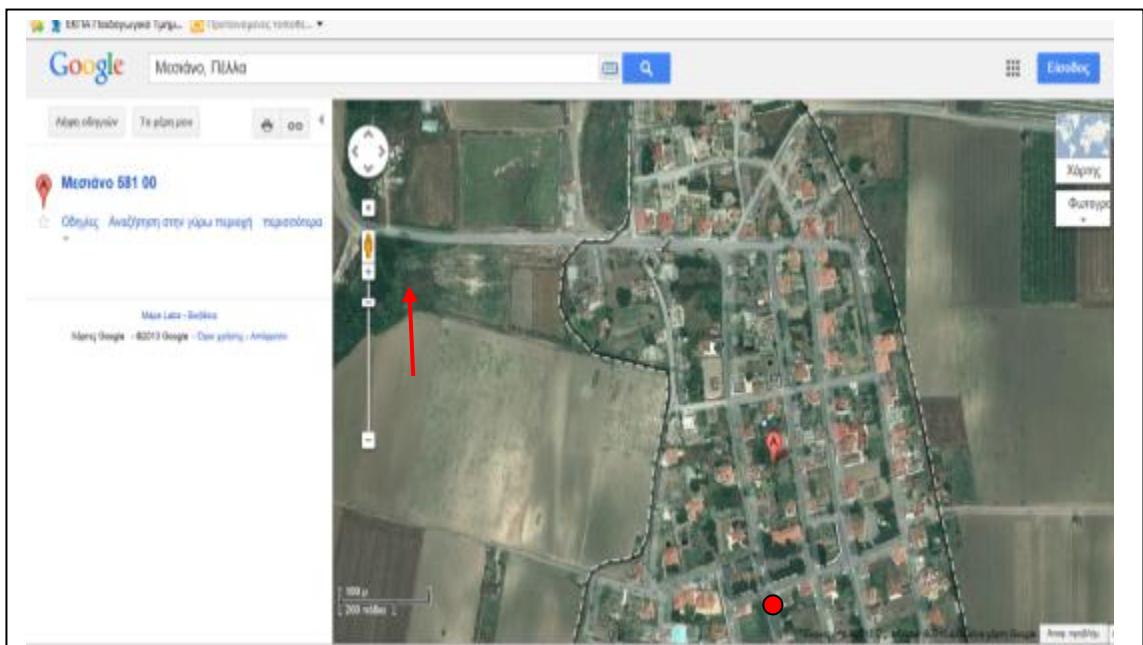

με τις ιστοσελίδες «[Παγκόσμια πολιτισμική κληρονομιά](#)» της UNESCO και [του πολιτιστικού χάρτη της Ελλάδας στον κόμβο Οδυσσέας](#).

7η & 8η διδακτική ώρα

Παιχνίδι ρόλων και σχολιασμός συνέντευξης

Το μάθημα της Γλώσσας μετατέθηκε και πραγματοποιήθηκε στο δεύτερο δίωρο της ημέρας. Το δίωρο ξεκίνησε με τις συνεντεύξεις που πήραν οι ομάδες χωριστά στο διάλειμμα από τον Διευθυντή, ο οποίος είχε ενημερωθεί από την εκπαιδευτικό πιο μπροστά. Όταν ολοκληρώθηκε ο σχολιασμός των συνεντεύξεων στην ολομέλεια, και αφού άκουσαν οι μαθητές πως ο Διευθυντής είχε δώσει την άδειά του για την επίσκεψη στο γήπεδο, η εκπαιδευτικός, που δεν κατάγεται από το χωριό, ζήτησε από τους μαθητές να της εξηγήσουν τον δρόμο για το γήπεδο. Έγιναν αρκετές απόπειρες ώσπου η εκπαιδευτικός πρότεινε για μια πιο ολοκληρωμένη καθοδήγηση να δουν τη διαδρομή στο χάρτη. Ήταν επεξεργάστηκαν τα δεδομένα στο google maps στην ολομέλεια και κάθε μαθητής πρότεινε ένα δρόμο από το σχολείο στο γήπεδο. Δύο παιδιά κληρώθηκαν να ηχογραφήσουν τις οδηγίες τους και να τις ακολουθήσουν οι υπόλοιποι δείχνοντας το δρόμο στο χάρτη (βλ. «Τεκμήρια») από την κύκλο στο βέλος.

Έπειτα η εκπαιδευτικός τους είπε πως υπάρχουν πολλά μέρη στην Ελλάδα που χρειάζονται βοήθεια και για του λόγου του αληθές έγινε προβολή του video «[Αη Γιάννης Μπενιζέλων](#)» από το YouTube για το μικρό εκκλησάκι του Αη Γιάννη που βρίσκεται ξεχασμένο στον χώρο των εγκαταστάσεων του ΤΕΙ Πειραιά. Ο Άγιος Ιωάννης στον Ελαιώνα, στην περιοχή του Αιγάλεω, είναι μια βυζαντινή εκκλησία του 14ου αι. μ. Χ. Δεν την επισκέπτεται κανείς, πέρα από κάποιους φορείς της 1ης Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ή του Δήμου Αιγάλεω (κι αυτό πολύ σπάνια). Οι κάτοικοι της περιοχής δεν γνωρίζουν καν την ύπαρξή του. Οι μαθητές παροτρύνθηκαν να προσέξουν τα ερωτήματα που διατυπώνονται στο video. Επειδή όμως ο ήχος έχει κοπεί στο συγκεκριμένο βίντεο, η εκπαιδευτικός το σταματούσε σε κάθε ερώτημα για να προλαβαίνουν οι μαθητές να το διαβάζουν.

Μετά την προβολή, οι μαθητές υποδύθηκαν τους εκπροσώπους πολιτών που σχετίζονται με το ζήτημα που θέτει το video. Ήταν εκπρόσωποι των:

- 1) Ενεργών πολιτών
- 2) Τοπικών αρχών
- 3) Αδιάφορων πολιτών
- 4) Της ομάδας παρέμβασης/φροντίδας του μνημείου

Μετά το παιχνίδι η εκπαιδευτικός συζήτησε με τους μαθητές για το πώς κάθε ομάδα υποστήριξε τα επιχειρήματά της μέσα από τον ρόλο της. Το σενάριο στο

σημείο αυτό πρότεινε τη συμπλήρωση της άσκησης «Η τάξη μου αποφασίζει» στη σελίδα 48 από το Τετράδιο Εργασιών Γλώσσας Γ' Δημοτικού. Η άσκηση αυτή δεν πραγματοποιήθηκε λόγω έλλειψης χρόνου και επειδή ο στόχος της καλύφθηκε εν πολλοίς το προηγούμενο δίωρο με τη συγγραφή των κειμένων των παιδιών.

Τα ερωτήματα του βίντεο τα είχε καταγράψει από πιο πριν η εκπαιδευτικός σε χαρτί του μέτρου για να τα τοποθετήσει αργότερα στον πίνακα και να τα συμβουλεύονται οι μαθητές για να σχολιαστεί η μορφή του κειμένου, το είδος των προτάσεων που χρησιμοποιεί και τα συναισθήματα του συγγραφέα που φανερώνονται από αυτά τα χαρακτηριστικά. Τα παιδιά αναγνώρισαν ότι σχεδόν όλο το κείμενο ήταν προτάσεις ερωτηματικές «η μια πίσω από την άλλη» που «δείχνουν πως είναι θυμωμένος. Ένα παιδί τον χαρακτήρισε «σκασμένο», γιατί δεν ήξερε πώς αλλιώς να το πει όπως δήλωσε και κάποιος άλλος είπε ότι «έχει φτάσει στα όριά του». Συμπληρώθηκαν και άλλοι χαρακτηρισμοί και η εκπαιδευτικός ρώτησε ποια λέξη βλέπουν να επαναλαμβάνεται και να εισάγει τις ερωτήσεις. Οι μαθητές εντόπισαν τη λέξη γιατί και σχολιάστηκε ο διαφορετικός ρόλος της εδώ σε σχέση με τη διατύπωση επιχειρημάτων, όπως και ο διαφορετικός σκοπός που μπορεί να εκπληρωθεί με μια ερώτηση (απορία, αγανάκτηση). Τέλος ρωτήθηκαν με ποιανών απόψεις συγκλίνουν οι σκέψεις του συγγραφέα του κειμένου από τους ρόλους που είχαν μόλις υποδυθεί. Οι μαθητές απάντησαν πως ταιριάζουν με τις απόψεις των ενεργών πολιτών και της ομάδας παρέμβασης.

9η & 10η διδακτική ώρα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παιδικά της χρώστις

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Επίσκεψη στο γήπεδο

Πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο γήπεδο και τραβήχτηκαν πολλές φωτογραφίες, μακρινές, κοντινές και μεσαίου κάδρου. Οι φωτογραφίες μεταφέρθηκαν στην τάξη, εισήχθησαν στον υπολογιστή και προβλήθηκαν στην ολομέλεια για συζήτηση και σχολιασμό. Έγινε επιλογή για εκτύπωση εκείνων που σύμφωνα με τη γνώμη όλων αποτυπώνουν επιτακτική την ανάγκη φροντίδας του χώρου και δεν έχουν προβλήματα ευκρίνειας. Οι φωτογραφίες αποφασίστηκε να τοποθετηθούν στο διάδρομο του σχολείου ώστε να μπορούν να τις βλέπουν γονείς και μαθητές.

Ανύπαρκτες σημαίες

Διαρροή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

επένδυση στην ποινιατική της χώσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

11η & 12η διδακτική ώρα

Υποβολή αιτήματος συντήρησης του γηπέδου στην ιστοσελίδα του δήμου Πέλλας

Στο συνταγμένο σενάριο προτείνεται να κάνουν οι μαθητές προέκταση κάδρου με εικαστική αποτύπωση για πραγματοποίηση έκθεσης ζωγραφικής με σκοπό την εναισθητοποίηση του κοινού κάτι που έγινε το επόμενο δίωρο. Προτείνεται επίσης οι μαθητές να αναλάβουν να γράψουν ανοιχτή επιστολή προς τις τοπικές αρχές για την ανάγκη μέριμνας για τον χώρο, η οποία αναρτάται στο blog του σχολείου και παραδίδεται στον εκπρόσωπο των τοπικών αρχών που προσκαλείται για να δει την έκθεση. Στη συγκεκριμένη εφαρμογή επιλέχτηκε μια λίγο διαφορετική πορεία την οποία βοήθησε η προηγούμενη γνώση που είχαν αποκτήσει οι μαθητές από την πρώτη ενότητα του βιβλίου της Μελέτης Περιβάλλοντος «Ζούμε μαζί» (σσ. 9-27).

Στην αρχή του δίωρου ξεκίνησε συζήτηση με θέμα τις φθορές του γηπέδου. Κάθε μαθητής κλήθηκε να αναφέρει μια φθορά. Αφού πήραν τον λόγο όλοι, παροτρύνθηκαν να σκεφτούν ποιες από αυτές τις φθορές θα μπορούσαν να τις επιδιορθώσουν οι ίδιοι και για ποιες θα χρειάζονταν βοήθεια. Έτσι ξαναπήραν οι μαθητές το λόγο και καθένας διατύπωνε ξανά τη φθορά που είχε επιλέξει, αναφέροντας ποιος θα μπορούσε να την επιδιορθώσει και γιατί. Για παράδειγμα μία μαθήτρια υποστήριξε ότι «τη διαφροή νερού μπορεί να τη διορθώσει ο μάστορας, γιατί αυτός έχει εργαλεία και ξέρει πώς». Εδώ έγινε επισήμανση ως προς την ειδικότητα του μάστορα (υδραυλικός) και το ποιος θα μπορούσε να τον προσλάβει (δήμος). Η συζήτηση συνεχίστηκε και κατέληξε στο συμπέρασμα πως για τις περισσότερες φθορές χρειαζόμαστε τη βοήθεια του δήμου. Έτσι προτάθηκε από την εκπαιδευτικό να σταλεί ένα ηλεκτρονικό μήνυμα στο δήμο για τη συντήρηση του γηπέδου. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν σε τέτοιο βαθμό που η εκπαιδευτικός ξαφνιάστηκε.

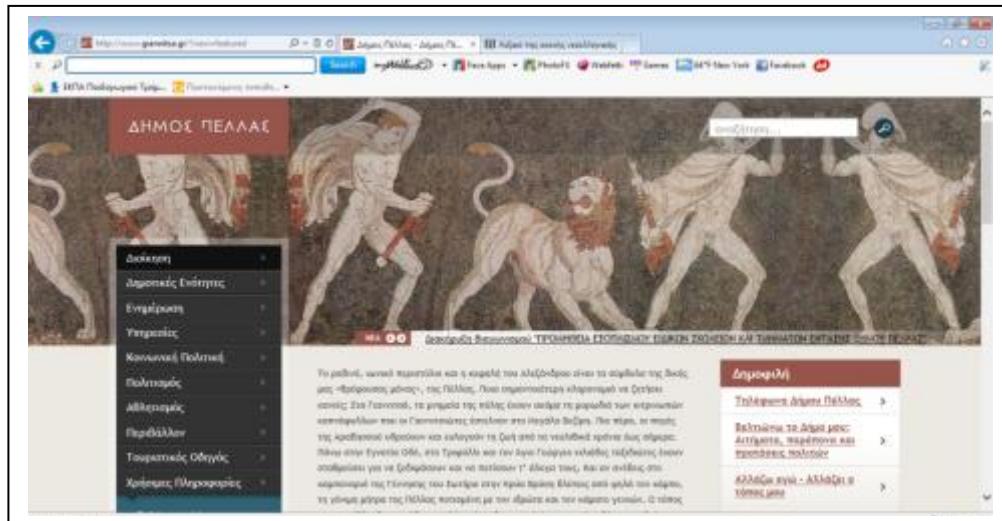
Οι δύο ομάδες παροτρύνθηκαν να μπουν από τη μηχανή αναζήτησης της google στο [Δήμο Πέλλας](#). Το πρώτο πράγμα που έκανε εντύπωση στα παιδιά ήταν η εικόνα των αντρών που πάλευαν με τα λιοντάρια. Οι μαθητές ρωτήθηκαν πού άλλού έχουν δει τέτοιες αναπαραστάσεις όπως του ψηφιδωτού και ανέφεραν το βιβλίο της ιστορίας, τον Ήρακλή και τα αγάλματα. Η εκπαιδευτικός τους ζήτησε να της πούνε και άλλες μορφές πολιτισμού. Οι μαθητές εξοικειωμένοι με την έννοια από προηγούμενα μαθήματα ανέφεραν το θέατρο, τη ζωγραφική, την ποίηση και τη μουσική. Ακολούθησε συζήτηση για την αναφορά περισσότερων πολιτισμικών στοιχείων και ένας μαθητής ανέφερε τα Πολιτιστικά Κέντρα δίνοντας το έναυσμα σε κάποιον άλλον να αναφερθεί στον Ποντιακό Εξωραϊστικό Σύλλογο Μεσιανού. Στην ερώτηση «τι σημαίνει εξωραϊστικός» δεν ήξερε κανείς να απαντήσει.

Η εκπαιδευτικός τους παρέπεμψε στο Ηλεκτρονικό λεξικό της Πύλης, όπου η αναζήτηση του όρου οδήγησε στο συμπέρασμα ότι δεν είναι αποτελεσματικό να εξηγείται μια λέξη χρησιμοποιώντας την ίδια ή παράγωγές της, γιατί δεν γίνεται

κατανοητή η σημασία της (ορισμός από το ηλεκτρονικό λεξικό: «εξωραϊστικός, -ή, -ό [eksoraistikós] E1 : που εξωραΐζει ή γίνεται για εξωραϊσμό. **1.** που έχει σχέση με τον εξωραϊσμό ενός χώρου: Ένας ~ σύλλογος. *Εξωραϊστικά* έργα. *Εξωραϊστικές* δαπάνες. **2.** (μτφ.) που ωραιοποιεί: *Αντιμετωπίζει την πραγματικότητα με εξωραϊστική διάθεση.*»). Έτσι πληκτρολόγησαν εξωραϊσμός. Η ερμηνεία έδωσε κάποια περισσότερα στοιχεία, αλλά πάλι δεν κάλυψε τους μαθητές, επομένως έγινε πληκτρολόγηση του όρου εξωραΐζω για να φανερωθεί ποια είναι η ενέργεια που κάνει κάποιος. Με την ανάγνωση του ορισμού οι μαθητές κατανόησαν τη σημασία του όρου (ορισμός: «εξωραΐζω [eksoraízo] -ομαι P2.1 : **1.**(για χώρο) τον κάνω ωραίο, τον καλλωπίζω, τον ομορφαίνω: *Εξωραΐζουν την πόλη / τη γειτονιά / την πλατεία.*»).

Ακολούθησε επιστροφή στην ιστοσελίδα. Οι μαθητές κλήθηκαν να διαβάσουν τις επιλογές από το μαύρο αριστερό πλαίσιο που έβλεπαν στην οθόνη τους.

Αρχικά επιλέχθηκε η επιλογή *Διοίκηση* και αναγνώστηκαν οι επιλογές που προσφέρονται. Εξηγήθηκε ο όρος *Διατελέσαντες* και ανοίχτηκε η επιλογή *Οργανόγραμμα* για να δουν οι μαθητές σύντομα τον διαφορετικό τρόπο αναπαράστασης της ιεραρχίας. Η επιλογή «Κ.Ο.Σ.Ε» δεν σχολιάστηκε λόγω απαιτητικού περιεχομένου. Επιλέχθηκε στη συνέχεια ο *Πολιτισμός* όπου εξηγήθηκαν οι όροι *Πινακοθήκες–Γκαλερί*, ενώ παραλήφθηκε ο σχολιασμός του «Ιστορικού

Αρχείου ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Π.». Η εκπαιδευτικός εξήγηση στα παιδιά πως θα τους κάνει υποθετικές ερωτήσεις και αυτά θα εντοπίσουν σε ποια επιλογή θα πρέπει να πατήσουν για να βρουν αυτό που ψάχνουν. Οι ερωτήσεις ήταν του τύπου: «Αν θα θέλατε να μάθετε το όνομα του Δημάρχου και πληροφορίες γι’ αυτόν, πού θα πηγαίνατε;», «Αν σας ενδιέφερε η δεντροφύτευση, ποια επιλογή θα διαλέγατε για να δείτε αν ο δήμος ασχολείται με το θέμα;», «Αν θα θέλατε να κάνετε διακοπές στην περιοχή, πού πιστεύετε ότι θα έπρεπε να ψάξετε για πληροφορίες που έχουν σχέση με όσα μέρη αξίζει να επισκεφτείτε;». Οι μαθητές μέχρι το σημείο αυτό δεν είχαν καμία δυσκολία.

Όταν κλήθηκαν να βρουν σε ποια επιλογή θα έπρεπε να πάνε για να κάνουν τα παράπονά τους στο δήμο, δυσκολεύτηκαν. Για αρκετά λεπτά κοιτούσαν την οθόνη, ενώ τους είχε ήδη δοθεί η διευκρίνιση να ψάξουν στα δεξιά της σελίδας. Η μαθήτρια της Β' τάξης εντόπισε πρώτη την επιλογή «Βελτιώνω το Δήμο μου: Αιτήματα, παράπονα και προτάσεις πολιτών». Η επιλογή αυτή οδήγησε σε μια σελίδα με παράπονα και αιτήματα άλλων πολιτών, τα οποία και επεξεργάστηκαν ως προς τους τίτλους. Η ίδια μαθήτρια εντόπισε την «Υποβολή αιτήματος» και μπαίνοντας εκεί εμφανίστηκε ένα διευκρινιστικό πλαίσιο το οποίο ανέφερε πώς για να υποβληθούν τα αιτήματα θα έπρεπε να είναι κάποιος εγγεγραμμένος χρήστης. Η εκπαιδευτικός, που είχε ακολουθήσει τη διαδρομή της υποβολής πριν το μάθημα, ήξερε τι διαδικασία που χρειαζόταν για την εγγραφή, η οποία πραγματοποιήθηκε στην ολομέλεια με ταυτόχρονη συζήτηση για τα πεδία που συμπληρώνονταν. Δόθηκε βαρύτητα στη

χρήση μυστικών κωδικών για την αποφυγή χρήσης του δικού τους λογαριασμού από άλλους που μπορεί να τους εκθέσουν ή να τους δημιουργήσουν πρόβλημα και στην ανάγνωση των όρων χρήσης πριν την εγγραφή. Η εκπαιδευτικός διευκρίνισε στους μαθητές πως είχε ήδη επεξεργαστεί τους όρους στο σπίτι για να εξοικονομήσουν χρόνο.

Μετά την εγγραφή ακολούθησε η συμπλήρωση της φόρμας και η επεξεργασία του χάρτη που ήταν ήδη οικείως στους μαθητές. Το κείμενο συντάχθηκε και αυτό από κοινού αναφέροντας κάθε μαθητές τη φθορά που επιθυμούσε. Έγινε υποβολή και η ανάρτηση της πραγματοποιήθηκε από το σύστημα ύστερα από λίγη ώρα.

The screenshot shows a web-based application form. At the top, there are buttons for 'Επιστροφή στη λίστα απλήσεων' (Back to list), 'Επιστροφή', 'Επιστροφή μετατόπιση', '+ Επιπλέον', '+ Έχετε για τη φόρμα;', and '+ Υποβολή απλήσης'. Below these are sections for 'Υποβολή ιστού' (Submit online) and 'Διεπεριπολήση' (Off-site submission). A note says 'Για να μπορέτε να υποβάσετε πρέπει να είστε συγχρονισμένοι. Παρακαλώ συνδεθείτε.' (You must be synchronized to submit. Please log in.) To the right is a map with a red marker indicating the location. A green bar at the bottom right says 'Ψήψη υπέρ της επίλυσης του απλήστος' (Voting for the solution of the application) and shows a count of 0. A brown bar at the bottom right says 'η3 Προτάσεις Βελτίωσης της Εφαρμογής' (Proposed improvements for the application).

13η & 14η διδακτική ώρα

Πινακίδες στον χώρο

Αρχικά οι μαθητές κλήθηκαν να θυμηθούν τη συζήτηση γύρω από τον πολιτισμό που είχε διεξαχθεί το προηγούμενο δίωρο. Η εκπαιδευτικός προσπάθησε να συνδυάσει τις αναφορές των παιδιών με την αρχαιότητα (θέατρα, μύθοι, αγάλματα, αγγεία,

ψηφιδωτά κτλ), με τη θρησκεία (εικόνες, ναοί, ψαλμοί κτλ) και το σύγχρονο κόσμο (κινηματογράφος, ποίηση τότε και τώρα, χοροί τότε και τώρα, ενδυμασία τότε και τώρα κτλ). Παρότρυνε τους μαθητές να συνδεθούν με τη σελίδα [«Παγκόσμια πολιτισμική κληρονομιά»](#), από την UNESCO, να επεξεργαστούν τις εικόνες και να συζητήσουν τα όσα παρατήρησαν.

Η εκπαιδευτικός εξήγηση γιατί τα μνημεία αυτά χαρακτηρίζονται ως παγκόσμια πολιτισμική κληρονομιά και διευκρίνισε πως πρέπει να είμαστε δεκτικοί σε όλους τους πολιτισμούς ακόμα και σε αυτούς που μπορεί να διαφέρουν από τον ελληνικό. Τα μέρη που παρουσιάζονται εντοπίστηκαν στο χάρτη και σχολιάστηκε το πόσο καθαρά και περιποιημένα ήταν τα μνημεία αυτά των εικόνων. Οι μαθητές ρωτήθηκαν τι ταμπέλες θα μπορούσαν να έχουν τοποθετηθεί στον χώρο των μνημείων.

Μέσα από τις απαντήσεις τους προέκυψαν και οι ιδέες για την δημιουργία πινακίδων, μία για κάθε ομάδα, τις οποίες τις ολοκλήρωσαν στο Word. Τέλος η

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παιδικά της χρώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

εκπαιδευτικός είχε εκτυπώσει σε λευκά χαρτιά ένα μικρό τμήμα του γηπέδου με μια εστία. Τους ζητήθηκε να προεκτείνουν τη φωτογραφία με δικό τους σχέδιο και να προσθέσουν ζωγραφίζοντας τα στοιχεία εκείνα που θεωρούσαν ότι θα βελτιώσουν την αισθητική και τη λειτουργία του χώρου. Οδηγός για αυτή τη δραστηριότητα ήταν η φαντασία τους και φυσικά η προσωπική τους πρόταση για τη φροντίδα του χώρου.

Συμφωνήθηκε να αναρτηθούν οι πινακίδες και οι ζωγραφιές των παιδιών μαζί με τις φωτογραφίες του γηπέδου στο διάδρομο του σχολείου.

Οι εργασίες που προτείνει το σενάριο να πραγματοποιηθούν στο τετράδιο εργασιών της Γλώσσας στις σελίδες 46-47 δεν πραγματοποιήθηκαν μεμονωμένα από τα παιδιά, αλλά συζητήθηκε επιλεκτικά το περιεχόμενό τους στην ολομέλεια με τη χρήση του πίνακα. Ήταν πληροφορίες με τις οποίες είχαν έρθει πολλές φορές σε επαφή τα παιδιά σε προηγούμενα μαθήματα και του ήταν οικείες.

Το σενάριο προτείνει την δημιουργία animation κατά το 7ο και το 8ο δίωρο. Η δραστηριότητα αυτή όμως δεν πραγματοποιήθηκε λόγω έλλειψης χρόνου.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Δεν χρησιμοποιήθηκαν στο παρόν σενάριο.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η δημιουργία της ταινίας animation για το Μεγάλο Αρσενάλι θα είναι αυτή που θα λειτουργήσει ως ένα νέο σχέδιο εργασίας, όπως διαφάνηκε από το μεγάλο ενδιαφέρον των παιδιών. Εξάλλου, η μύησή τους στα μυστικά της τέχνης της φωτογραφίας κατά τη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου οδηγεί αβίαστα πλέον στη μύηση της τεχνικής της κινούμενης εικόνας. Στόχος που τέθηκε από την ομάδα είναι η ταινία, εφόσον μάλιστα θα αξιοποιηθεί για την εναισθητοποίηση των πολιτών στη φροντίδα και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, να αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα του Δήμου Χανίων εκτός από το ιστολόγιο του σχολείου.

Εκτός από τα ψηφιακά εργαλεία που αξιοποιούνται και περιγράφονται αναλυτικά στη διαδικασία του σεναρίου, είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν επίσης έντυποι χάρτες της περιοχής, φωτογραφική μηχανή, ψηφιακό κασετόφωνο, πλαστελίνες, μικροαντικείμενα της σχολικής καθημερινότητας και του φυσικού περιβάλλοντος.

Στο πρώτο δίωρο μπορεί να αξιοποιηθεί το κείμενο της ActionAid στη σελίδα 54 του γ' τεύχους της Γλώσσας που εμπεριέχεται στην ενότητα *Όλοι μια αγκαλιά*. Μπορεί να γίνει η επεξεργασία του για να κατανοηθεί καλύτερα η έννοια της 'αναδοχής' και να γίνει σύγκριση με τα όσα παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα του Κέντρου βρεφών «Η Μητέρα».

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι δραστηριότητες του σεναρίου εφαρμόστηκαν με μεγάλη επιτυχία. Η μοναδική που προβλημάτισε και δεν πραγματοποιήθηκε ήταν η επεξεργασία των σωμάτων κειμένου

που εμφανίζονται από την αναζήτηση του όρου *νιοθεσία*. Ο προβληματισμός αφορούσε ακατάλληλες λέξεις που εμφανίζονταν στα σώματα. Εκτός όμως από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, όλες οι υπόλοιπες απέδωσαν εξαιρετικά αποτελέσματα και προς έκπληξη της εκπαιδευτικού δεν μειώθηκε σε κανένα σημείο το ενδιαφέρον των μαθητών. Οι δραστηριότητες που φάνηκε να ξεχωρίζουν στις προτιμήσεις των παιδιών ήταν η συνέντευξη που οργάνωσαν και πήραν από τον διευθυντή, η επίσκεψη στο χώρο του γηπέδου και η υποβολή αιτήματος στην ιστοσελίδα του Δήμου της Πέλλας.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ιντζίδης, Ε., Αθ. Παπαδόπουλος, Α. Σιούτης & Αικ. Τικτοπούλου. 2007. *Τα απίθανα μολύβια, Γλώσσα Γ' Δημοτικού. Βιβλίο Δασκάλου. Μεθοδολογικές οδηγίες*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ/ΠΙ, ΟΕΔΒ.

Δρακάκη, Μ. & Δ. Καρτσάκης. 1998. Νεώρια Χανίων. Όταν τα παιδιά νιοθετούν ένα μνημείο.... *Χανιώτικα Νέα* 21/06/1998, 19-22. Χανιά.

Δρακάκη, Μ. & Δ. Καρτσάκης. 1999. Νεώρια Χανίων. Όταν τα παιδιά νιοθετούν ένα μνημείο.... *Ανοιχτό Σχολείο* 72: 7-15. Θεσσαλονίκη.

Θεοδωρίδης, Μ. χ.χ. Γνωριμία με τη «φωτογραφική έκφραση» για παιδιά του Δημοτικού. [πηγή: Καρπός: Κέντρο Εκπαιδευτικών Δράσεων και Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας].

http://www.karposontheweb.org/Portals/0/Material/articles/4_Askiseis_Dimotikou.pdf

Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης. 2011. *Βασικό Επιμορφωτικό Υλικό: Τόμος Α': Γενικό Μέρος*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Παϊζης, Ν. & Μ. Θεοδωρίδης. 1997. *Εκπαίδευση και Πολιτισμός-Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ 1995-1997. Δύο χρόνια πειραματικής εφαρμογής*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ-ΥΠΠΟ-ΓΓΛΕ.

Τσιτούρη, Α. 1997. Το σχολείο υιοθετεί ένα μνημείο. Στο *Μουσείο-Σχολείο, Πρακτικά 5^{ου} Περιφερειακού Σεμιναρίου Καλαμάτας*. εκδ. ΥΠΕΠΘ-ΥΠΠΟ-ΙCOM-Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων-Ελληνικό Τμήμα, Καλαμάτα.

Φέρμελη Γ., Μ. Ρουσσομουστακάκη-Θεοδωράκη, Κλ. Χατζηκώστα & Μ. Γκαίτλιχ. 2009. *Οδηγός ανάπτυξης διαθεματικών δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ-ΠΙ, ΟΕΔΒ.